РЕШЕНИЕ НА СЪДА (първи състав)

14 май 2009 година*

По дело C-180/06

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание членове 68 ЕО и 234 ЕО от Oberlandesgericht Wien (Австрия) с акт от 29 март 2006 г., постъпил в Съда на 7 април 2006 г., в рамките на производство по дело

Renate Ilsinger

срещу

Martin Dreschers, действащ в качеството на синдик на Schlank & Schick GmbH,

СЪДЪТ (първи състав),

състоящ се от: г-н P. Jann, председател на състав, г-н M. Ilešič, г-н A. Tizzano, г-н E. Levits и г-н J.-J. Kasel (докладчик), съдии,

* Език на производството: немски.

генерален адвокат: г-жа V. Trstenjak,
секретар: г-н B. Fülöp, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 3 юли 2008 г.,

като има предвид становищата, представени:

— за г-н Dreschers, действащ в качеството на синдик на Schlank & Schick GmbH, от адв. A. Matt, Rechtsanwalt,

— за австрийското правителство, от г-н E. Riedl, както и от г-жа S. Zeichen и г-жа M. Rüffenstein, в качеството на представители,

— за чешкото правителство, от г-н T. Boček и г-н M. Smolek, в качеството на представители,

— за испанското правителство, от г-н M. Sampol Pucurull и г-жа B. Plaza Cruz, в качеството на представители,

— за италианското правителство, от г-н I. M. Braguglia, в качеството на представител, подпомаган от г-жа W. Ferrante, avvocato dello Stato,

— за словенското правителство, от г-жа T. Mihelič, в качеството на представител,

— за Комисията на Европейските общности, от г-жа A.-M. Rouchaud-Joët и г-жа S. Grünheid, както и от г-н W. Bogensberger, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 11 септември 2008 г.,

постанови настоящото

Решение

1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 15, параграф 1, буква в) от Регламент (ЕО) № 44/2001 на Съвета от 22 декември 2000 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (ОВ L 12, 2001 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 3, стр. 74).

2 Запитването е отправено в рамките на спор между г-жа Ilsinger, австрийска гражданка с местожителство в град Санкт Пьолтен (Австрия), и г-н Dreschers, действащ в качеството на синдик на Schlank & Schick GmbH (наричано по-нататък „Schlank & Schick“), дружество за продажби по пощата, регистрирано по германското право и установено в Аахен (Германия), обявено в несъстоятелност, относно иск за осъждане на посоченото дружество да даде награда на г-жа Ilsinger.

Правна уредба

Регламент № 44/2001

3 Установените с Регламент № 44/2001 правила за компетентност се съдържат в глава II от същия, състояща се от членове 2—31.

4 Член 2, параграф 1 от Регламент № 44/2001, който е част от глава II, раздел 1, озаглавен „Общи разпоредби“, гласи:

„При условията на настоящия регламент, искове срещу лицата, които имат местоживеене в държава членка, независимо от тяхното гражданство, се предявяват пред съдилищата на тази държава членка“.

5 Раздел 1, член 3, параграф 1 от посочения регламент гласи:

„Срещу лица, които имат местоживеене в държава членка, могат да бъдат предявявани искове в съдилищата на друга държава членка само при съблюдаване на правилата, установени в раздели 2—7 от настоящата глава“.

6 В членове 5—22 от Регламент № 44/2001, които съставляват раздели 2—6 от глава II от същия, са предвидени правила относно специалната, задължителната или изключителната компетентност.

7 Така съгласно член 5 от Регламент № 44/2001, който се съдържа в глава II, раздел 2 от същия, озаглавен „Специална компетентност“:

„Срещу лице, което има местоживеене в държава членка, може да бъде предявен иск в друга държава членка:

1) а) по дела, свързани с договор — в съдилищата по мястото на изпълнение на въпросното задължение;

б) за целите на настоящата разпоредба и освен ако не е договорено друго, мястото на изпълнение на въпросното задължение е:

— в случая на продажба на стоки, мястото в държава членка, където съгласно договора са доставени стоките или е трябвало да бъдат доставени,

— в случая на предоставяне на услуги, мястото в държава членка, където съгласно договора услугите са били предоставени или е трябвало да бъдат предоставени;

в) ако не се прилага буква б), тогава се прилага буква а);

[…]“

8 Съображение 13 от Регламент № 44/2001 гласи:

„Във връзка с [...] потребителските договори [...] по-слабата страна трябва да бъде защитена от правила за компетентност, които са в по-висока степен благоприятни за нейните интереси, отколкото предвиждат общите правила."

9 Така в същата глава II от Регламент № 44/2001 членове 15—17 от същия образуват раздел 4, озаглавен „Компетентност при потребителски договори".

10 Член 15, параграф 1 от посочения регламент гласи:

„По отношение на дела във връзка с договор, сключен от лице — потребител, за цел, която може да се приеме, че е извън неговата търговска дейност или професия, компетентността се определя от разпоредбите в настоящия раздел, без да се засяга разпоредбата на член 4 и член 5, точка 5, ако:

а) се отнася до договор за продажба на стоки на изплащане чрез вноски, или

б) се отнася до договор за заем, изплатим на части, или за всяка друга форма на кредит, предоставен за финансиране на продажбата на стоки, или

в) във всички останали случаи, договорът е сключен с лице, което извършва търговски или професионални дейности в държавата членка, където потребителят има местоживеене, или който с всички средства насочва дейностите си към тази държава членка или към няколко държави, включително тази държава членка, и договорът попада в обхвата на тези дейности.“

11 По силата на член 15, параграф 3 „[н]астоящият раздел няма да се прилага по отношение на договор за транспорт, различен от договора, който в цената си включва предоставянето на комбинация от пътуване и настаняване.“

12 Съгласно член 16, параграф 1 от Регламент № 44/2001 „[п]отребител може да заведе дело срещу другата страна по договора или в съдилищата на държава членка, в която тази страна има местоживеене, или в съдилищата по мястото, където има местоживеене потребителят.“

13 Това правило може да се дерогира само ако са изпълнени условията, посочени в член 17 от споменатия регламент.

14 Както е видно от съображенията от Регламент № 44/2001 същият следва Конвенцията от 27 септември 1968 година относно съдебната компетентност и изпълнението на решенията по граждански и търговски дела (ОВ L 299, 1972 г., стр. 32; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 10, стр. 3), изменена с Конвенцията от 9 октомври 1978 година относно присъединяването на Кралство Дания, на Ирландия и на Обединено кралство Великобритания и Северна Ирландия (ОВ L 304, стр. 1 и — изменен текст — стр. 77), с Конвенцията от 25 октомври 1982 година относно присъединяването на Република Гърция (ОВ L 388, стр. 1), с Конвенцията от 26 май 1989 година относно присъединяването на Кралство Испания и на Португалската република (ОВ L 285, стр. 1) и с Конвенцията от 29 ноември 1996 година относно присъединяването на Република Австрия, на Република Финландия и на Кралство Швеция (ОВ C 15, 1997 г., стр. 1, наричана по-нататък „Брюкселска конвенция“). Считано от датата на влизането си в сила — 1 март 2002 г. този регламент заменя Брюкселската конвенция в отношенията между държавите членки с изключение на Кралство Дания.

15 В съображение 19 от Регламент № 44/2001 Съветът на Европейския съюз подчертава необходимостта от гарантиране на приемственост между Брюкселската конвенция и този регламент, в това число и по отношение на вече даденото от Съда тълкуване на равнозначни разпоредби от тази конвенция.

Брюкселската конвенция

16 Установените от Брюкселската конвенция правила за компетентност се съдържат в дял II от същата, състоящ се от членове 2—24.

17 Член 2, първа алинея от Брюкселската конвенция, който е част от дял II, раздел 1 от същата, озаглавен „Общи положения“, установява следното принципно правило:

„При спазване на разпоредбите на настоящата конвенция, искове срещу лицата с местоживеене в една договаряща държава се предявяват пред съдилищата на тази държава, независимо от тяхното гражданство.“

18 Член 3, първа алинея от същия раздел от Брюкселската конвенция гласи:

„Искове срещу лица с местоживеене в една договаряща страна могат да се предявяват пред съдилищата на друга договаряща държава само в съответствие с правилата на раздели 2—6 от настоящия дял.“

19 В членове 5—18 от Брюкселската конвенция, които образуват раздели 2—6 от дял II от същата, са предвидени правила за специална, задължителна или изключителна компетентност.

20 Така съгласно раздел 2, член 5, озаглавен „Особена [другаде в текста: „специална“] компетентност“, от глава II от Брюкселската конвенция:

„Срещу лице с местоживеене в една договаряща държава може да бъде предявен иск в друга договаряща държава:

1) при дела, свързани с договор — в съдилищата по местоизпълнението на съответното задължение; […]

[…]“

21 Членове 13—15 от Брюкселската конвенция образуват дял II от раздел 4, озаглавен „Компетентност при потребителски договори“.

22 Член 13, първа алинея от Брюкселската конвенция гласи:

„По отношение на дела във връзка с договор, сключен от лице за цел, която може да се приеме, че е извън неговата търговска дейност или професия, наричано по-

нататък „потребител“, компетентността се определя от разпоредбите в настоящия раздел, без да се засягат разпоредбите на член 4 и член 5, параграф 5, ако:

1) се отнася за договор за продажба на стоки на изплащане чрез вноски на кредит, или

2) се отнася до договор за заем, изплатим на части, или за всяка друга форма на кредит, предоставен за финансиране на продажбата на стоки;

3) се отнася до всеки друг договор с предмет предоставяне на услуги или доставка на стоки, ако:

а) в държавата по местоживеенето на потребителя сключването на договора е предшествано от специално предложение или реклама

и

б) в тази държава потребителят е извършил необходимите за сключването на този договор действия.“ [неофициален превод]

23 Член 13, трета алинея от Брюкселската конвенция предвижда, че „[н]астоящият раздел няма да се прилага по отношение на договор за транспорт“ [неофициален превод]

24 Съгласно член 14, първа алинея от Брюкселската конвенция „[п]отребител може да заведе дело срещу другата страна по договора или в съдилищата на договарящата държава, в която тази страна има местоживеене, или в съдилищата на договарящата държава, в която потребителят има местоживеене.“ [неофициален превод]

25 Това правило за компетентност може да се дерогира само при спазване на условията, посочени в член 15 от Брюкселската конвенция.

Национална правна уредба

26 Член 5й от Закона за защита на потребителите (Konsumentenschutzgesetz) в редакцията му след изменението със Закона за договорите от разстояние (Fernabsatz-Gesetz, BGBl. I, 185/1999, наричан по-нататък „KSchG“), предназначен да транспонира в австрийския правен ред Директива 97/7/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 1997 година относно защитата на потребителя по отношение на договорите от разстояние (ОВ L 144, стр. 19; Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 4, стр. 160) и влязъл в сила на 1 октомври 1999 г., гласи:

„Предприятията, които изпращат на определен потребител обещания за предоставяне на награди или други подобни съобщения, формулирани, така че той да остане с убеждението, че е спечелил определена награда, трябва да дадат тази награда на потребителя; наградата може да се иска и по съдебен ред.“

27 От преписката, предадена на Съда от запитващата юрисдикция, е видно, че целта на посочения член 5й е да предостави право на иск на потребителя, за да може той по съдебен ред да иска изпълнението на „обещание за печалба“, когато е бил въведен в заблуждение поради това, че с него лично се е свързал търговец, който е създал у него впечатление, че е спечелил награда, докато действителната цел на това действие е била да го подтикне да поръча предлаганите от търговеца стоки

или услуги. В интерес на ефективната защита срещу такава практика потребителят разполага с право да иска изпълнение на това обещание по силата на гражданското право, както ако търговецът беше предложил посочената награда по правно обвързващ го начин. За тази цел се приема, че съществува правоотношение между споменатия търговец и съответния потребител.

Спорът по главното производство и преюдициалните въпроси

28 От преписката по главното производство е видно, че на 19 август 2002 г. на частния си адрес и в запечатан плик г-жа Ilsinger получава изпратено лично до нея писмо с подател Schlank & Schick. Пликът, върху който е отбелязано „Важни документи!“, „Моля, отворете веднага“ и „Лично“, съдържа по-специално поименно адресирано до г-жа Ilsinger съобщение, от което тя може да остане с убеждението, че е спечелила награда от 20 000 EUR.

29 За да получи обещаната печалба, на следващия ден г-жа Ilsinger откъсва от приложен към пратката плик един купон, съдържащ идентификационен номер, залепва го, както е указано в писмото, върху „сертификат за изискване на печалбата“ и го изпраща обратно на Schlank & Schick.

30 Г-жа Ilsinger твърди, че същевременно е направила пробна поръчка. Това твърдение се оспорва от Schlank & Schick, което за разлика от нея поддържа, че заинтересованата не е поръчала никаква стока. Безспорно е обаче, че предоставянето на наградата, която последната твърди, че е спечелила, не зависи от такава поръчка.

31 След като не получава поисканата от нея печалба, на 23 декември 2002 г. г-жа Ilsinger сезира с цел да я получи Landesgericht St. Pölten, който е компетентната юрисдикция по местожителството ѝ. Предявеният срещу Schlank & Schick иск е на основание член 5й от KSchG във връзка с член 16, параграф 1 от Регламент № 44/2001.

32 Тогава Schlank & Schick прави възражение за липса на компетентност на споменатата юрисдикция, с което по същество изтъква, че разпоредбите на членове 15 и 16 от Регламент № 44/2001 не са приложими към спора, с който тя е сезирана, тъй като предполагат наличие на възмезден договор, какъвто обаче в дадения случай липсвал. За участие в играта с награди не било необходимо да е направена поръчка, дори и пробна такава без задължения и с право на връщане на стоките. Освен това г-жа Ilsinger не поръчала стоки и поради това не можела да претендира да се ползва от защита в качеството на потребителка. Schlank & Schick добавя, че дори да се предположи наличието на свързано с договор право по член 5, точка 1 от Регламент № 44/2001, австрийските юрисдикции не били компетентни, тъй като мястото на изпълнение на твърдяното задължение било в Германия.

33 След откриване на процедурата по несъстоятелност на Schank & Schick г-н Dreschers, действащ в качеството на синдик на това дружество, изтъква същите доводи и иска продължаване на производството.

34 С определение от 15 юни 2004 г. Landesgericht St. Pölten отхвърля направеното от Schlank & Schick възражение за липса на компетентност и с решение от същата дата отхвърля по същество искането на г-жа Ilsinger, като приема, че предоставянето на печалбата или участието в раздаването на обещаните от Schlank & Schick награди не е подчинено на окончателна поръчка на стоки и че поради това въпросът дали заинтересованата е направила пробна поръчка не е релевантен.

35 Двете страни обжалват тези решения пред запитващата юрисдикция.

36 След като отбелязва, че в дадения случай е изпълнено условието, посочено в член 68, параграф 1 ЕО, Oberlandesgericht Wien приема, че за да постанови решение, се нуждае от тълкуване на член 15, параграф 1, буква в) от Регламент № 44/2001.

37 В действителност било от значение да се определи дали иск като разглеждания в главното производство е от такова естество, че последната разпоредба да се прилага към него, щом като лъжливото обещание за печалба е с цел да подтикне към сключването на договор за продажба на движими вещи и следователно да подготви потребителски договор, дори и между страните все още да не съществува какъвто и да е двустранен договор.

38 Според запитващата юрисдикция в член 15 от Регламент № 44/2001 не се посочва изрично договор от такова естество, поради което изглежда възможно да се приеме, че е компетентна по силата на договор, сключен с потребител, по смисъла на споменатия член, дори и този потребител да е направил само пробна поръчка, без обаче да е задължен за това от търговеца, както и ако не е направил никаква поръчка, както твърди Schlank & Schick.

39 При тези условия Oberlandesgericht Wien решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

„1) С оглед на Регламент […] № 44/2001 […] предоставеното от член 5й […] от KSchG […] право на иск, по силата на което потребителят може да изисква по

съдебен ред от предприятията привидно спечелена награда, когато същите изпращат (или са изпратили) на определен потребител обещание за печалба или други подобни съобщения, чиято формулировка е (или е била) от такова естество, че оставя убеждението, че потребителят е спечелил награда, без да поставя предоставянето на наградата в зависимост от поръчка на стоки или от пробна поръчка, и когато не е направена поръчка, но получателят на пратката иска да му бъде предоставена наградата, представлява ли […] право във връзка с договор или право, което се отъждествява на такова, по смисъла на член 15, параграф 1, буква в) от [споменатия] регламент […]?

2) В случай на отрицателен отговор на първия въпрос:

Става ли въпрос за право, посочено в член 15, параграф 1, буква в) от Регламент […] № 44/2001, когато правото да се получи плащане на печалбата със сигурност не е подчинено на поръчката на стоки, но получателят на пратката все пак е поръчал стоки?“

По преюдициалните въпроси

40 С двата си въпроса, които следва да бъдат разгледани заедно, запитващата юрисдикция иска по същество да се установи дали въведените от Регламент № 44/2001 правила за компетентност трябва да се тълкуват в смисъл, че съдебният иск — с който потребител иска да се осъди дружество за продажби по пощата да му даде привидно спечелена от него награда, без предоставянето на тази награда да зависи от поръчка на предлагани за продажба от това дружество стоки — е на договорно основание по смисъла на член 15, параграф 1, буква в) от споменатия регламент, евентуално ако потребителят все пак е направил такава поръчка.

41 За да се постанови решение по тези въпроси следва най-напред да се отбележи, че доколкото Регламент № 44/2001 заменя занапред Брюкселската конвенция в отношенията между държавите членки с изключение на Кралство Дания, даденото от Съда тълкуване относно тази конвенция важи и за споменатия регламент, след като неговите разпоредби и разпоредбите на Брюкселската конвенция могат да бъдат определени като равнозначни. Следва да се добави, че в установената с посочения регламент система неговият член 15, параграф 1, буква в) заема, както е видно от съображение 13 от Регламента, същото място и изпълнява същата функция за защита на по-слабата страна, както член 13, първа алинея, точка 3 от Брюкселската конвенция.

42 По отношение на Брюкселската конвенция е важно да се напомни, че Съдът вече е приел, че споменатият член 13, първа алинея, точка 3 е приложим по отношение на иск, с който потребител — на чийто постоянен адрес е било изпратено писмо от лице, извършващо продажби по занятие, с цел да го подтикне да поръча предлаганите от него при определени условия стоки и който потребител действително е направил такава поръчка в договарящата държава по местожиеенето си — иска по съдебен ред от този продавач да му даде привидно спечелена награда (Решение от 11 юли 2002 г. по дело Gabriel, C-96/00, Recueil, стр. I-6367, точки 53, 55, 59 и 60).

43 От една страна, в точки 48—52 от споменатото решение по дело Gabriel Съдът всъщност приема, че условието за прилагане на член 13, първа алинея, точка 3 от Брюкселската конвенция, свързано с наличието на „договор, сключен от" потребител с лице, извършващо продажби по занятие, по смисъла на същата тази разпоредба, в случая е изпълнено, като се основава върху обстоятелството, че съвпадането на волеизявленията на двете страни, което се изразява в офертата, направена от предприятието за продажби по пощата, и приемането на тази оферта от потребителя с последвалата негова поръчка на такива стоки, води до

договор между тези страни, характеризиращ се с насрещни и взаимосвързани задължения на страните и с предмет, който е сред посочените в споменатата разпоредба, а именно в случая доставка на стоки.

44 От друга страна, в точки 38 и 54—58 от същото решение по дело Gabriel, посочено по-горе, Съдът приема, че обещанието за печалба е неразделно свързано с поръчката на стоки и следователно със сключването на възмезден договор, така че съдебният иск, с който потребителят цели да се осъди лицето, извършващо продажби по занятие, да му даде привидно спечелена награда, трябва да може да бъде предявен пред юрисдикцията, която е компетентна по отношение на сключения от споменатия потребител договор, за да се избегне, доколкото е възможно, наличието на повече от една компетентна юрисдикция за един и същи договор.

45 Следва също да се напомни, че за разлика от това в точки 37, 38 и 44 от Решението от 20 януари 2005 г. по дело Engler (C-27/02, Recueil, стр. I-481) Съдът изключва прилагането на член 13, първа алинея, точка 3 от Брюкселската конвенция в случаите, когато потребителят иска плащането на обещаната печалба, след като предоставянето на наградата, която той твърди, че е спечелил, не е подчинено на условието да поръча стоки на дружеството за продажби по пощата и фактически потребителят не е направил никаква поръчка.

46 Съдът основава това разрешение върху обстоятелството, че в тази хипотеза изпращането на пратката, съдържаща лъжливото обещание за предоставяне на награда, не е последвано от сключването на договор от потребителя с дружеството за продажби по пощата, тъй като не е направена никаква поръчка на предлаганите за продажба от последното стоки, докато както следва от самия текст на член 13, първа алинея, точка 3 от Брюкселската конвенция прилагането на същия е подчинено на различни условия, сред които фигурира именно условието, свързано със сключването на такъв договор от потребителя (Решение по дело Engler, посочено по-горе, точки 36—38 и 40).

47 Според Съда едно такова разрешение се потвърждава от мястото, което установените с членове 13—15 от Брюкселската конвенция специфични правила за компетентност при потребителските договори заемат в предвидената от нея система, като тези правила трябва да доведат до стриктно тълкуване на споменатите членове, което не може да излезе извън изрично разглежданите от тази конвенция хипотези. Така целта, която е в основата на тези разпоредби, а именно да се гарантира подходяща защита на потребителя като страна, за която се счита, че е слаба, не позволява достигането до различен резултат (Решение по дело Engler, посочено по-горе, точки 39 и 41—43).

48 Важно е все пак да се констатира, че текстът на член 15, параграф 1 от Регламент № 44/2001, чието тълкуване запитващата юрисдикция иска в рамките на настоящото преюдициално запитване, не е изцяло идентичен с текста на член 13, първа алинея от Брюкселската конвенция.

49 По-специално, докато член 13, първа алинея ограничаваше приложното поле на точка 3 от тази разпоредба до договорите „с предмет предоставяне на услуги или доставка на стоки“ [неофициален превод], то член 15, параграф 1, буква в) от Регламент № 44/2001 е формулиран по-общо и по-широко.

50 Така освен някои договори за транспорт, които са изключени от приложното поле на правилата за компетентност при потребителските договори с член 15, параграф 3 от споменатия регламент, параграф 1, буква в) от същия член визира всички договори, какъвто и да е техният предмет, след като са сключени от потребител с търговец и попадат в рамките на търговската и професионална дейност на последния. Освен това специфичните условия за прилагане, на които споменатите договори трябва да отговарят, подробно посочени в член 13, първа алинея, точка 3, букви а) и б) от Брюкселската конвенция, вече са формулирани по-общо в член 15, параграф 1, буква в) от Регламент № 44/2001, за да се гарантира по-добра защита на потребителите с оглед на новите средства за комуникация и развитието на електронната търговия.

51 Оттук следва, че макар Съдът да приема, че прилагането на член 13, първа алинея от Брюкселската конвенция е ограничено до договори, породили насрещни и взаимосвързани задължения за страните, основавайки се впрочем изрично на текста от тази разпоредба, в който се посочва „предоставяне на услуги или доставка на стоки“ [неофициален превод] (вж. Решение по дело Gabriel, посочено по-горе, точки 48—50, както и Решение по дело Engler, посочено по-горе, точки 34 и 36), приложното поле на член 15, параграф 1, буква в) от Регламент № 44/2001 напротив, вече не изглежда ограничено до случаите, когато страните са поели двустранни задължения.

52 Следва обаче да се констатира, че споменатият член 15 се прилага само доколкото разглежданият съдебен иск е свързан с договор, сключен между потребител и търговец.

53 Всъщност по силата на самия текст, както на въвеждащата част на член 15, параграф 1 от Регламент № 44/2001, така и на буква в) от същия параграф, се изисква да има „договор, сключен“ от потребителя с лице, което извършва търговски или професионални дейности. Освен това тази констатация се потвърждава от заглавието на глава II, раздел 4 от този регламент, част от който е член 15 и който се отнася до „[к]омпетентност при потребителски договори“. Важно е също да се подчертае, че по отношение на условието, свързано със сключването на договор, текстът на посочения член 15 е формулиран по същество по идентичен начин с текста на член 13 от Брюкселската конвенция.

54 По отношение на споменатото условие наистина в рамките на член 15, параграф 1, буква в) от Регламент № 44/2001 е мислимо едната от страните само да приеме офертата, без самата тя да поема каквото и да е правно задължение спрямо другата страна по договора (вж. точка 51 от настоящото решение). За да е налице обаче договор по смисъла на тази разпоредба, е необходимо другата страна да

поеме такова правно задължение, като представи окончателна оферта, която е достатъчно ясна и точна що се отнася до нейния предмет и обхват, за да породи договорни по естеството си отношения като визираните от същата разпоредба.

55 Последното изискване обаче може да се счита за изпълнено само в случаите, когато в рамките на обещание за печалба като разглежданото по главното производство е налице правно задължение, поето от дружеството за продажби по пощата. С други думи последното трябва ясно да е изразило волята си да бъде обвързвано с такова задължение, в случай че същото бъде прието от другата страна, декларирайки, че безусловно е готово да плати разглежданата награда на потребителите, които я поискат. Запитващата юрисдикция следва да прецени дали това изискване е изпълнено в спора, с който е сезирана.

56 Ако в дадения случай това не е така, търговски способ от вида на породилия този спор не може сам по себе си да се разглежда като имащ договорен характер или като свързан с договор по смисъла на член 15 от Регламент № 44/2001 в настоящата му редакция.

57 В последната хипотеза такова положение може да се квалифицира най-много като преддоговорно или като подобно на договорно и поради това би могло евентуално да бъде отнесено единствено към член 5, точка 1 от същия регламент — разпоредба, на която, както поради текста ѝ, така и поради мястото ѝ в системата на този регламент, следва да се признае по-широко приложно поле, отколкото това на член 15 от същия регламент (вж. по аналогия по отношение на Брюкселската конвенция Решение по дело Engler, посочено по-горе, точки 44 и 49).

58 С оглед на тези обстоятелства и при липса на съществена разлика между редакцията на член 15 от Регламент № 44/2001 и тази на член 13 от Брюкселската конвенция що се отнася до изискването за сключване на договор между страните,

следва да се заключи, че за да се направи преценка на случай като разглеждания по главното производство свързаната с втората от тези разпоредби съдебна практика от посочените по-горе решение по дело Gabriel и решение по дело Engler трябва да бъде отнесена към споменатия член 15. Всъщност в случай на такова сходство между редакциите на разпоредба от Брюкселската конвенция и на разпоредба от Регламент № 44/2001 е важно да се гарантира съгласно съображение 19 от същия приемствеността на тези два акта, като такава приемственост е също средство за гарантиране спазването на принципа на правната сигурност, който е залегнал в основата им.

59 Поради това следва да се приеме, че в настоящия вид на текста на член 15 от Регламент № 44/2001 параграф 1, буква в) от този член не може да намери приложение по отношение на съдебен иск като разглеждания в главното производство, след като търговецът не се е задължил договорно да плати обещаната награда на потребителя, който иска плащането ѝ. При такива обстоятелства тази разпоредба е приложима за такъв съдебен иск само при условие че лъжливото обещание за печалба е последвано от сключване от потребителя с дружеството за продажби по пощата на договор, който се изразява в поръчка до последното.

60 Поради това на поставените въпроси следва да се отговори, че в случай като разглеждания в главното производство, в който на основание на законодателството на държавата членка по местоживеенето му и пред съда по местоживеенето му потребител иска да се осъди дружество за продажби по пощата, установено в друга държава членка, да му даде привидно спечелена от него награда, и

— когато това дружество с цел да подтикне този потребител към сключване на договор му е изпратило поименна пратка от такова естество, че е могла да остави у него впечатлението, че ще му бъде предоставена награда, след като поиска изплащането ѝ чрез изпращане обратно на приложения към пратката „сертификат за изискване на печалбата“,

— но без предоставянето на тази награда да зависи от поръчка на предлагани за продажба от това дружество стоки или от пробна поръчка,

правилата за компетентност, установени в Регламент № 44/2001, трябва да се тълкуват по следния начин:

— член 15 параграф 1, буква в) от споменатия регламент се прилага по отношение на такъв съдебен иск, предявен от потребителя, при условие че лицето, извършващо продажби по занятие, правно се е задължило да плати тази награда на потребителя;

— когато това условие не е изпълнено, същата разпоредба от Регламент № 44/2001 се прилага по отношение на такъв иск само в случаите когато потребителят действително е направил поръчка на това лице, извършващо продажби по занятие.

По съдебните разноски

61 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред препращащата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (първи състав) реши:

В случай като разглеждания в главното производство, в който на основание на законодателството на държавата членка по местоживеенето му и пред съда по местоживеенето му потребител иска да се осъди дружество за продажби по пощата, установено в друга държава членка, да му даде привидно спечелена от него награда, и

— **когато това дружество с цел да подтикне този потребител към сключване на договор му е изпратило поименна пратка от такова естество, че е могла да остави у него впечатлението, че ще му бъде предоставена награда, след като поиска изплащането ѝ чрез изпращане обратно на приложения към пратката „сертификат за изискване на печалбата“,**

— **но без предоставянето на тази награда да зависи от поръчка на предлагани за продажба от това дружество стоки или от пробна поръчка,**

правилата за компетентност, установени в Регламент (ЕО) № 44/2001 на Съвета от 22 декември 2000 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела, трябва да се тълкуват по следния начин:

— **член 15, параграф 1, буква в) от споменатия регламент се прилага по отношение на такъв съдебен иск, предявен от потребителя, при условие че лицето, извършващо продажби по занятие, правно се е задължило да плати тази награда на потребителя;**

— **когато това условие не е изпълнено, същата разпоредба от Регламент № 44/2001 се прилага по отношение на такъв иск само в случаите когато потребителят действително е направил поръчка на това лице, извършващо продажби по занятие.**

Подписи